

ДУСЛЫК

ОКтябрь району халык газетасы
НАРОДНАЯ ГАЗЕТА ОКТЯБРЬСКОГО РАЙОНА

Газета 1931 елның
1 юленин бирле чыга

№147 (7446)

10 декабрь, 1992 ел.
ПӘНЖЕШӘМБЕ

Бәясә 4 тиен.

ДУСЛЫК

Хөрмәтле укучылар!

Кабат исегезгә төшөрәбез: «Дуслык», «Дружба», «Туслах» район газетасына язылу дәвам итә. Газетага узвакытында язылып калырга киңәш итәбез. Аның еллык бәясә 78 сум.

Удар хезмәт белән

«Заветы Ильича» колхозы. Хужалык басуларына ел башынан бирле 22 мең тонна өстәмә органик сый чыгарылды. Бу эш хәзер дә дәвам итә. Тиресне төяп торуда Павел Корнеев өлгер булса, аны басуларга ташуда МТЗ-80 тракторларында эшләүче Александр Аничкин, Евгений Ворков, Михаил Чалов, Александр Корнеев бик җитәзләр. Механизаторлар басуларга ашлама чыгару буенча удар ике айлыкны шулай удар хезмәт белән билгеләп үтәләр.

В. ЕРХОВ,
агроном.

Отряд айбәт эшли

«Москва» колхозы. Алты Т-150, бер К-700 составындагы махсус отряд айдан артык инде хужалык басуларына тирес чыгара. «Сельхозтехника» район берләшмәсеннән тупланган бу отряд гажәп эшчән һәм тырыш булып чыкты, басуларга байтәк күләмдә өстәмә сый кертергә булышты.

Ф. ГАЛИМОВ,
агроном.

Хезмәт уңышлары

Хафизов исемдәге колхоз товарлыклы дүңгызчылык фермасында 11 айны айбәт күрсәткечләр белән тәмамладылар. Биредә колхоз буенча дүңгызлардан 97,3 центнер тулай үсеш алдылар һәм аларның тәүлеклек артымнары 333 грамм тәшкил итте. Бу узган ел белән чагыштырганда 49 граммга артык. Ә аерым группаларда бу күрсәткечләр тагы да зуррак. Мәсәлән, Людмила Илевцова шушы тармакта озаң еллар хезмәт куя. Бүгенгә күндә ул 2 айдан зуррак булган дүңгызлар карый. Агымдагы елның 11 аенда алардан 443 әр грамм уртача тәүлеклек үсеш алуға иреште. Шулай ук Валентина Морозова да айбәт хезмәт нәтиҗәләренә иреште. Ул үзе караган 127 баш дүңгыздан 27,5 центнер тулай үсеш алды, тәүлеклек артымнары 350 шәр грамм тәшкил итте.

Д. ЯРУКОВА,

Техниканы—сафка

Механизаторлар хезмәт, үстөрелгән уңышны җыеп алу белән генә төгәлләнми. Килсә елда да мул уңыш үстөрү өчен һәр төр техниканы иң-баштан карарга, язгы кыр эшләренә көйләргә кирәк. Шуңа хәзер һәр хужалыкның машина-трактор паркында авыл хужалыгы машиналарын ремонтлау, аларны саклауға кую эшләре алып барыла бүгөн. «Беренче май» колхозында моңа мөһим бурычларның берсе итеп карыйлар. Көзгә кыр эшләре төгәлләнгән белән хужалыкта техника ремонтлау өчен махсус звено төзелгән. Ул 5 кешедән тора. Алар—Владимир Геннадьевич Казиков,

Анатолій Владимирович Григорьев, Николай Алексеевич Ефремов, Александр Анатольевич Попов, Владимир Евгеньевич Шартынов. Алар, чәчкеләр, культиваторлар, катоклар, тырмалар ремонтлау үткәрәләр. Тагылма инвентарның күп өлеше сафка бастырып махсус майданчыкка урнаштырылды инде. Бер үк вакытта бөртек комбайнары һәм язгы чөчүдә катнашчак тракторларны ремонтлау да бара. Техника ремонтлауны срогына үтәгән механизаторларга хезмәт хакының 50 процент күләмдә премия түләнәчәк.

Н. ГРИГОРЬЕВ,

Көн тәртібендә—хосусыйлаштыру мәсьәләләре

Төрнәс авыл Советының чираттагы сессиясенә җир реформасын гамәлгә ашыруга һәм торакны хосусыйлаштыруга бәйлә мәсьәлә куелган иде. Бу бүген дә авылда яшәүчеләр өчен бик актуаль тема. Чөнки Совет территориясендәге йортларның яртысына якыны совхозныкы.

Сессиядә информация белән чыккан Совет рәисе Г. А. Маринин кузгатылган проблемаларга җавап бирергә тырышты. Фикер алышуларда совхоз директоры Н. И. Шугаев, хужалыкның баш бухгалтер-

ры П. В. Варламов, пенсионерлар И. Д. Буколов, һәм И. П. Глухов торакны хосусыйлаштыру, ваучерлардан файдалану белән бәйлә проблемаларны яктырттылар. Җир һәм аннан файдалану мәсьәләләренә кагылышлы сорауларга район җир комитеты вәкиле Ә. М. Мусин җавап бирде.

Сессия көн тәртібенә куелган мәсьәләләргә гамәлгә ашыру өчен депутатларның активлыгын көчәйтү, халык арасында эшче активлаштыру турында қарар қабул итте.

Р. ЗАБРЕТДИНОВ,

Владимир Митрофанович Угамзаровның «Норлатнефть» нефть һәм газ чыгару идарәсенә эшкә килүенә озаңламый уңел тула. Шактый еллар прокат-ремонт цехында слесарь вазифасын башкарды. Соңгы берничә елда ул нефть чыгару буенча оператор булып эшли.

Оператор—идарәдә тәп фигураларының берсе. Тулаем коллективның эше

алар чыгарган нефть күләме белән билгеләнә. Владимир Митрофанович энә шундый һөнәр иясә. Хезмәтен белеп, күңел биреп башкара Идарәнен укыт, курс комбинатында укып белем кутарды, белгечлеге буенча IV разряд алды.

РӘСЕМДӘ: «Норлатнефть» НГДУсының беренче нефть һәм газ чыгару цехы операторы В.М. Угамзаров.

БАШЛАНГЫЧ БАР

«Дуслык» газетасының 5 декабрь санындагы В. Ватракованың «Миһер банлы булайк» дигән баш астында чыккан мәкаләсенә иң беренчеләрдән булып «Агропромхимия»

нең район берләшмәсе коллективы җавап бирде. Алар мәкаләдә күрсәтелгән сәхтәкә бәтәп сумманы күчәргәннәр (ә ул хәзер 35 мән сумга җитте). Миләүшә мондый дэвалануга ел саен мохтаж.

Фармацевтлар өлгер

1992 елның 11 аенда «Фармация» район производство предприятиесенә дару средстволары һәм медицина әйберләрен 6 миллион сумга яны (1991 елның бу чорында 1 миллион сум булган) саткан. Медицинада товарларына булган ихтыяжның шулай кискән күтөрелүе беренче чиратта дару средстволарына бәйләренә үзгәрүендә һәм аларның бәйдән быкындырылган, ирекле булуында. Даруларның 3 миллион сумга якыны стационардагы авыруларны дәвалау өчен шифаханәләргә җибәрелде.

Быелдан алып безнең аптека, Мәскәүнең «Медиком» фирмасы белән договор төзеп, гомосопатик дару средстволары сатып ала. Инде 20 мең сумлык 100 төрдәге средство кайтты.

Бөгелмә шәһәрненнән алынган даруларга өстәп, аптека Самара фармацевтика фабрикасынан, Мәкәү шәһәре биофабрикасынан да дару средстволары кайтарта.

Аптеканың фитобары халык арасында зур популярлык казанды. Чәй хәзерләү өчен үсемлекләргә үзбәзнен район территориясендә хәзрәтләп. Еыл 1,4 тонна, 20 исемдә дару үләнә хәзерләп куйдык. Коры дару үләннәреннән тыш җиләк-җимеш тундырып калабыз. Алар организмга файдалы витаминлы чәй хәзерләү өчен тотыла.

Районда 7 аптека, 3 аптека кноски, фельдшер-акушерлык, фельдшерлык пунктларында 67 аптека пункты, сәламәтлек пункты халыкка хезмәт күрсәтә. Аларда 85 аптека хезмәткәре, 15 провизор, 45 фармацевт эшли.

Алар кешеләренә сәламәтлеге сагында торалар, дару табуда, куллануда көчләреннән килгән ярдәмне күрсәтәләр.

И. КОНЧЕВА,

«Фармация» РППсы директоры урынбасары.

Жара. Чагыштыр. Нәтиҗә яса.

Район хужалыкларында ит җитештерүнең торышы.

Беренче багана—терлекләрдән, өченче—	хужалыклар исемнәре, дүңгызлардан алынган	икенче—1992 елның 11 аенда тәүлеклек үсеш	мөгезлә әрә (граммнарда).
Синдряков исем.	718	376	505
Ульянов исем.	561	196	594
«Правда»	560	204	772
«Восход»	576	271	526
Мичурин исем.	571	235	555
«Россия»	550	249	469
Хафизов исем.	558	333	467
«Путь к коммунизму»	462	49	574
Муса Җәлил исем.	430	240	492
«Родина»	560	278	577
«Иенче»	518	—	639
«Большевик»	559	293	660
«Заветы Ильича»	459	348	416
«Знамя Октября»	543	190	408
«Алга»	416	208	555
«Комбайн»	418	217	407
XXI партсъезд исем.	547	264	630
«Татарстан»	485	262	664
«40 лет Победы»	534	303	664
			Район буенча
			543
			313

«Чирмешән» колхозы терлекчесе Илдар Минсабирович Камалетдинов бөтөн күнеле белән колхоз эшенә бирелгән. Егет тырыш, булдыклы терлекче булып чыкты, ул 6 айдан зуррак булган таналар карый. Аның тырышлыгы күз алдында: ул караган группадагы малларның һәрберсеннән

тәүлеклек артым 1078 грамм тәшкил итте. Һәм ул колхоз терлекчеләре арасындагы ярышта беренче урынга чыкты. Бу, әлбәттә, аның олы максат югары омытышы белән тырышып эшләве нәтижәсе.

РӘСЕМДӘ: Илдар Минсабирович Камалетдинов.

Инвалидлар ярдәм алды

3 декабрьдә, мәгълүм булганча, Халыкара инвалидлар көне узды. Ит комбинаты (директоры Р. С. Чахмахчев, профком рәисе Ю. Г. Нәбиуллин) бу көнгә инвалидларны игътибардан читтә калдырмады. Очрашу традиция буенча комбинат ашханәсендә узды. Аннан соң

һәр инвалидка ит, ярма һәм он продуктарынан торган, ваклап сату бәлләре буенча 1,5 мең сумнан артыклык пакетлар тапшырылды. Инвалидлар үзләренә күрсәтелгән ярдәм, игътибарлылык өчен комбинат житекчеләренә рәхмәт белдерделәр.

И. ЕРЕПОВ.

Еу бәйрәмнәр традициягә кереп ките. Әле күптән түгел 1992 елның 1 октябрендә дә шундый ук махсус бәйрәм көне билгеләнәп үттә. Шушы системада эшлөп, ялга чыккан өлкөннәр өчен ул көн чын бәйрәм рәвешендә тантаналы үттә. Иң элек безне котлау өлеше булды. Аннан аш-

ханәдә биң әйбәт әзерләгән чәй табыны артына утырдык. Барысы да каногать калдылар. Шулай ук инвалидлар көненә безнең өчен махсус азыктөлек пакетлары һәм бүләкләр бирделәр. Колбаса цехының элекке эшчеләре Әминә ВОЛКОВА һәм Жөвәйрә КАМАЛОВА.

Эшсез калгансыз ИКЭН...

Безнең жәмгыять, бәяләр кискен үсү һәм халыкның тормыш хәле кискен начараю өстенә, тагын бер катлаулы проблема—эшсезлек белән до очрашты. Бу кыен процессның күләме ни дәрәжәдә?

Хәер, соңгы сорауга жавап биргәнче, «эшсез» төшенчәсенә аңлатма биреп узыйк. Халык хужалыгында хезмәткә катнашмаган һәркемне эшсез дип атап булмый әле. Шуңа күрә без «хезмәткә катнашмаучы» һәм «эшсез» кешеләрне аерабыз. Соңгыларына эш эзләүче, эшләргә теләүче, эмма объектив сәбәпләр аркасында аны югалткан кешеләр керә.

Уткән ел безнең бюрого эш эзләүче 183 кеше мөрәжәгат итте. Аларның бер өлешенең хезмәте бар, ләкин аны алмап тырырга теләүчеләр иде. Быел безнең служба белән элемтәгә керүчеләр саны ике тапкыр арттыкка үстә. Керүчеләрнең яртысыннан артыгының шулай ук хезмәт урыны бар булып чыкты. Ө берини гражданныр чынылап та катлаулы хәлдә калганнар иде һәм «эшсез» дип табылдылар.

Эмма аларның барысы да пособие ала дигән сүз түгел әле бу. Бездә ул пособие алу өчен мөрәжәгат иткән моментна билгеле күләмдә эш табылган житми: икенчеләре эштан чыгарылганнан соң өч ай дәвамында элекке хезмәт урыннарынан ачача алалар; өченчеләре тәкъдим ителгән эштан баш тарталар—андыйларга пособие каралмаган. Безгә мөрәжәгат итүчеләр арасында информация алырга теләүчеләр күп. Шуны да өйтергә кирәк, безгә мөрәжәгат итүчеләрнең 90 процентын хатын-кызлар тәшкил итә. Арада бериниди профессорлар, булмаганнар шактый очраса да, алар буш хезмәт урыннарына барырга атлыгып тормыйлар. Хезмәткә чынылап торып алынырга теләүчеләргә безнең служба яңадан хәзерлек узуну да тәкъдим итә.

Мисал өчен эшсез балалы хатын-кызны алайык. Ул нинди хезмәткә алынырга тели соң? Эш ана оеннен еракта, заводта яки төзелештә булмасын. Тулы эш көнле булу да аны каногатьләндерми. Ул жыештыручыга керергә, ике-өч сәгатә эшләп «номаль» хезмәт хакы алырга да риза. Бу шартларның барын үтәп бетерү мөмкин түгел. Ө ул хатын-кыз рәсми статус буенча «эшсез» исемне алырга хокуклары соң?

Бу мәсьәләне без законна нигезләп хәл итәбез. Ләкин бу статусны алучыларның да барысы пособиегә хокуклы түгел әле. Татарстан Республикасының халыкны эш белән тәэмин итү турындагы Законының 34 нче маддәсенә (статья) 3 нче пунктты нигезендә эшсез калу сәбәплә хезмәт хакын (керем) югалткан гражданнырга эшсезлек буенча пособие, эгәр алар эшсезлек башлануга кадәр соңгы 12 айда кимендә тулы 12 календарь атна түләүле эш хакы (керем) алган булсалар гына бирелә. Эгәр эш кеше (агнасы) тулы булмаганда ул тулы 12 календарь атнага күчереп исәпләнә. Билгеле шартларны үтәгәндә дә пособие алуның дәвамыгы 12 айдан артмый. Билгеле очракларда безгә аны кичектерү, 3 ай сөрөкка кадәр калдыру, туктату яки күләмен киметү хокукы бирелә. Агымдагы елда бу чаралар 12 эшсезгә карата кулланылды. Моннан тынн без эшсезләргә өстәмә материал ярдәм дә күрсәтә алабыз. Материаль ярдәм эшсезлек буенча пособие түләүнең билгеләнгән сөрөг узгач гына күрсәтелә.

Агымдагы ел барышында хезмәткә урнаштыру службасына районның 14

Басылганга кире кайтып

Эшсез калгансыз ИКЭН...

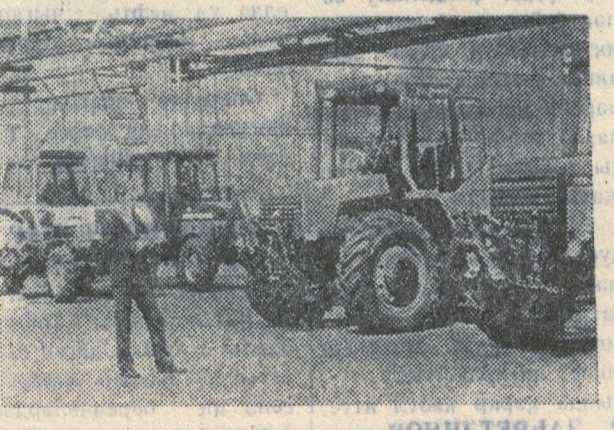
предприятиесеннәп оешмасыннан 94 кеш хезмәттән бушатылу телүе турында мәгълүлар бирелде. Алар сында халыкка көн хезмәтә күрсәтү ь производство ида «Норлатнефть» И һәм аның эшчеләри мин итү бүлегә, тех гик транспорт ида районара сәүдә база бар иде. Без алар тыгыз элемтәдә эш хезмәттән бушатылу телгәннәрә кал үр мөмкинчелеге барлыгы бар итебсз. Эмма бо райога, трикога а сына карата эйтен мый. Алар ел дова Серниче тапкыр кыс үткәрсәләр дә. С службага бериниди думат бирмәделәр. Р Федерациясә КЗОТы 40 нчы маддәсенә, пункттыл тупас бо.

Хәзер торган сәе рөк кеше эш эзли минем уйлавымча, д чынылап та материал таң дохтажларның гына ярдәм итә. Кү нең үзләренә актив вештә эш эзләргә анла.

Хезмәт һәм ана у тыру проблемалары бүген. Алар белән укучыларың чизатта маларыбызда таңы барыбыз.

Р. ӘХМӘТСӘГИНИ

хезмәт һәм хезмәт нәштыру бюросы м

«Владимир трактор заводы» Серләшмәсә бүгенге тормыш катлаулыларына карамастан, профильдәге предприятиеләр белән ныклы элемтәдә тора. Аның сәе двиг тельләренә сыйфатлы булуында. Күптән түгел биредә фермерлар өчен

авыл хужалыгы м лары житештерелә ды.

РӘСЕМДӘ: бу «ЛТЗ-155» трактор Липецк һәм Владим гечләренә Сердәм рышылыгы белән ырылган.

Ни өчен Россия хокумәтә реформаны бәяләргә, эт кебек бәйдән ычкындрып, мескеп хезмәт ияләренә өстерүдән башлады? Моның берәр төрле нигезе бармы? Башка илләрдә мондый нәрсә эшләнгән идеме һәм аның нәтижәләре нинди? Бу сораулар аптырашта калган миллионнарча кешенә борчыт. Түбәндә тәкъдим ителә торган Георгий АРБАТОВ мәкаләсә әнә шул мәсьәләгә ачыклык кертә.

Моннан бер ел элек Россия юлга чыкты. Күп ләр фикеренчә, бу юл безне базарга алып керер, илне кыенлыктардан коткарыр, икътисади үсешне тәэмин итәр кебек иде. Кызганычка каршы, ул ометлар акланмады.

ИОМГАК

Күзгә аеруча нык ташланганы—инфляция. Рәс

Реформа: өметләр акланмады

ми хөбәрләр буенча бәяләр 15 тапкыр күтәрелде. Кулланыучылар күзәтүе буенча (мәскәүлеләр күздә тотыла) 40—60, хатта 100 тапкырга артты. (Мин икмәк, бөрәнчә, сөт, йомырка, ит, май, тоз кебек аеруча хажәт ризыктарны гына телгә алам). Инфляция белән бергә бөтөн бер бөйләм яманлык чынга өйләнде: кешеләр белдә, житештерү һәм капитал салу кимедә, мөлкәт тигезсезлөгә туды, жинагычелек һәм риншвәчелек коточкыч үстә. Фон, мәдәният, мәгариф, сәламәтлек саклау, транспорт, хокук саклау эше хәефләр хәлдә калды. Начар эшләгән икътисад күз алдында берини дә эшләми торган икътисадка өйләнә

Сара. Социаль киренкелек һәм сәяси тотрыксызлык көчәйгәннән-көчәя. Әлбәттә, моңа кадәр тиге булмаган үзгөрешләренә тормышка ашыра башлаган кабинет, ил житекчеләге кебек, асынап карау һәм ялгышу» адымнарны белән эш итәргә мәжбүр иде, аның моңа хакы да бар. Ләкин ул хан ялгышларның ваптылыгында төзәтү өчен жаваплылыкчан аерым була алмый!». Боланчаза килгәндә гаепчеләрне эзли башыйлар. Кабинет андыйларны тапты. «Монитарлык жырың» бозган, басымга чылып алмыйча күпләп акча баса башлаган бөндөләр гаепле икән. Моның белән килешмәс кө мөмкин. Бәяләренә ко

тырынып күтәрелүе, эш хакын һәм предприятие ләренә өйләнеш средстволарын кредитлауны артытуга китерәчөгән хокумәт алдан күрергә тиеш иде. Ул шулай булгандыр да, югыйсә бишәр меңлең купюрлар басарга боерың бирелер иде микәнни? Волары—вак деталь» ләр. Бүген зуррак ялгышлар турында сөйләргә кирәк.

ТЕОРИЯ

Минемчә, Гайдар сәе сәтенең уңышсызлыкка очрачагың алдан ук күрергә мөмкин иде: чөнки, аларның бөтөн уйланнары кабинетта, остел янында гына туды, шактый теориягә нигезләнде. Үзгөрешләренә микро-икътисадый дәрәжәдә, житеш

терү мәнфәгатләрән бөтенләй санга сукмыйча, предприятие яки тармакта эшсез торыңдып исәпкә алмыйча тормышка ашыру планлаштырылды. Кешеләр турында өйткән дә юк ийдә, ө икътисад югыйсә алар мәнфәгатен кайгыртырга тиеш; ул аларның тырышлығы аркасында гына яши дә бит.

Көнбашыштагы икътисадиый фикернен күп юнәлешләреВНОҗ бары тик берсе—монетаризм гына сайлан алынды. Ул алганиткән илләренә күбәсендә исәпкә алыңса да, нич өстенлек итми. Бу юнәлеш буенча довләтөн икътисад белән житекчеләгә акча массасын әвештөвеш китерүдән—акча

басуны, налогларны центларны һәм баңны көйләүдән гыи Башкасы турында, базарның «күз кулы» кайгыртырга Тик ул кул мак помика дәрәслеклөгә бар нәрсәгә с анда социаль һәм чынбарлыкны өсеп маска рөхсәт ите. тормышта хәл бө башкача. Икътисад Һарлар миллионнәр миллионнарча к йәмгыштына кәгыла, исең ниниләнтәр эш чыгырга да, ач тогы риза түгел, түзем чамалы. Монстари ның акча рычагы инде ошып житек ыпта яхчы эшли. ел буена аны ра таптап кылган, аны ына боерың буюн торган хәризиәнт икътисад төзөгәнд

Аттестация башланды

Татарстан Республикасының Халык мәгарифе министрлығы Россия Федерациясе хөкүмәтенен быелың 14 октябрденге 785 иче һәм 8 ноябрденге 855 иче қарарларын үтәү йөзенен. 1992 елның 23 ноябрден «Мәгариф работниклары хезмәтенә түләүгә яңа шартлар кәртү турында» босрык қабул иткән иде. Анда бюджет сферасы хезмәткерләрсенә түләү өчен бердәм тариф чөлтәренә нигезләнен, тиешле разрядлар билгеләү максатында чираттан тыш аттестация үткәру кирәккә билгеләнде. Босрыкка теркәлгән өстәмәдә баглык төр педагогия работникларына квалификация тәләпләр дә бар. Алар бәйнә-бәйнә бәйнә ителгән.

Шушы боерык нигезендә районда педагогия работникларын аттестацияләү башланды. Аны үткәру тәртибе турында мәктәп директорларының сөйләшүиңнәсендә дә сөйләшү булган иде инде.

Район методик кабинеты мәдире В. М. Камалова һәм аттестация комиссиясе секретаре Г. В. Мингалимова министрлыкка барып, бу кампанияне үткәругә бәйлә полженнеләрне бар нечкәлекләренә кадр жентекләп өйрәнәп кайткач, 7 декабрдә аттестация комиссиясе үзенә беренче

утырышы үткәрде. Комиссия әгъзалары аттестацияне ничек тиз арада үткәру турында конкрет сөйләштеләр, күптөрле документлар белән жентекләп таныштылар, педагогия работникларын аттестацияләү группаларын өйрәнделәр. Ә группалар дүртәү. Шуларның беренчесе — мәктәпләр, мәктәптән тыш үчреждениеләр, балалар бакчалары үчтәктеләрен аттестацияләү. Икенче группага мәктәп директорлары урынбасарлары, барлык типтагы мәктәпкәчә үчреждениеләр тәрбиячеләре, музыкаль житәкчеләре, физик культура буенча инструкторлар, методистлар керә. Барлык типтагы мәктәптән тыш үчреждениеләренә түгәрекләр житәкчеләре, культөештүрүчүлары, методистлары өченчә, мәктәпләренә барлык укытучылары (укытучы-дефектологлар, логопедлар, ОЕЖ укытучыларынан кала) дүртенчә группага керә.

Комиссия әгъзалары алдында район халык мәгарифе бүлегә мәдире Н. Х. Абдуллин чыгыш ясады. Бу чараның мәһимлеген асызыклап, аның педагогия работникларын социаль яклау буенча зур роль уйнаачагын билгеләде.

Р. ИБРАХИМОВА.

АВЫЛДА УРАМ БЭЙРЭМЕ

Келәчә авылы — бәйләремнәргә иң бай төбәк Монда ниндә генә тамаша, кичеләр үткәремми? Кичилеңнә озату. Нәүрүз, Солдат хаты, Никах көне. Иңматур гөл, Уйнагыз, гармуннар!... Ә шулай да, шушы көннәрдә булып үткән Урам бәйләремә алар арасында иң мәртәбәлесе. Анда Комсомол, Кавказ, Татарстан, Түгәрәк урам-

нарында яшәүчеләр уенкөлкә, жыр, спорт, тегү, пешерү, төрлө әйләремлә ясау буенча көне бусәүләренә осталькларын күрсәттеләр.

Почет билгесе ордены белән бүләкләнгән, Татарстанның аткаганган мәдәният хезмәткәре исеменә лаек булган Гөлсем Нәжмиева башлап жибәргән бу яңалык соңгы вакытта Тузай исемендәге колхоз чикләрен дә уза башлады. (ТАН).

Тулы хөкүмкә кыш керде. Декабрнең беренче көннәреннән салкыннары белән үзен сиздерде. Бу, билгеле ки, безнең төзүчеләр өчен дә өстәмә мәшәкәтләр, кыендыклар алып килде.

Әмма идарә осталары кырыс шартларда да хезмәт вахталарын давам ителәр. Эш колачыбыз киң, төзүчеләр берничә районда хезмәт куялар.

Производство объектарында безнең төп мақсат «Норлатнефть» нефть һәм газ чыгару идарәсе заказларын үтәүдә гыйбарәт. Еурейка ятмасы зонасында (ул Синдряков исемендә колхозга бара торган юл өстендә) ДНСт (басымлы насос станциясе) монтаж эшләрен алып бара. Андреевкәдан Аккубай районында урнашкан Пионер чыганагына нефть күдүру өчен үткәргеч торбалар сузучылар да вазифаларын намус белән башкаралар.

Төзүчеләр өчен эш фронты булдыру да бик катлаулы ките биек. Базар мөнәсәбәтләренә күчүгә бәйлә кыендыклар адым саен сиздерә. Бу

Ел төгәлләнгәндә

материаллар табу, объектларны тәмин итүне ик авырлаштырды. Шулай да, шөкер, төзелеш тоткарланып торганы юк эле.

Ә объектлар, алда әйткәнчә, күп безнең. Идарә тапчылары һәм башка һөнәр осталары социаль, көнкүреш һәм хужалык корылмалары да салалар. Шөһәр өчен яңа икмәк заводын төзү безгә йөкләтелгән иде. Яңа заманча жиһазландырылган заводның житештерүчеләге һәм продукциясенә сыйфаты да яхшырачак. Хәзер төзүчеләр шул объектта хезмәт куялар.

Моннан тыш 330 урында балалар бакчасы салу да безгә йөкләтелгән. Бүген анда да безнең коллектив членнары эшнә давам ителәр. Шөһәрдә мәктәпкәчә яшьтәге балалар үчреждениеләргә житешми. Аны ташыру бу проблеманы күнкә жентәйләтер иде.

Карл Маркс урамында

элеваторның 60 квартиралы йорттын салуны күптән түгел генә башлап жибәрдек. Ташчылар биредә дә темпын киметмәләр; нигез салыңды, беренче катны өю алып барыла.

Бу объект белән яңа шадә үк диярлек яңа икенче мәчетнең стеналары өелә. Анысы да халык өчен бик кирәк: төрле йолаларны үткәру, өхлак төрбиясе бирү ягынан да зарури. Аның беренче катны салу төгәлләну алдында инде. Материаль тоткарлыклар килеп тумаса, бездән эшкә тоткарлык булмас.

Безнең идарә «Тад» колхозына, электәгечә әйтсәк, шөһәр ярдәме күрсәтә. Мөмкин булган кадр аларны да онытмыйбыз. Бүгенгә көндә хужалыкта гараж төзү алып барабыз.

Коллективыбыз, алда әйткәнчә, чиктәш Аккубай, Чирмешән районнарында да төзелеш алып бара. Анда нефть һәм

газ чыгаруға бәйлә корылмалар төзү белән беррәтән, халыкның көнкүреше белән бәйлә объектлар да салабыз. Чирмешән районында, мәселән, яңа мәктәпне файдалануға ташыру мәшәкәтләр белән мәшгүл бер төркөм осталарыбыз.

Кыендыклар адым саен сиздерә төрса да, идарә коллективы стабил эшли. Ун айда подряд эшләре буенча үчтәктеләргән планы 113,3, үз кәчәбез белән башкарылганнарын 144,5 процент итәп үтәдек. Ноябрь ае өчен мәгълүматлар әзәр түгел өле, әмма заданиенә якынча үтәнгәнбез мәгълүм инде.

Төзүчеләр өчен хәзер гаят катлаулы вакыт. Көннәр салкын һәм кыска, ачык һавада — жил, буранда эшләргә туры килә. Әмма коллективның сынатыр исәбе юк, елны үңышлы төгәлләү өчен тырышлыгын куя. Алдан салынган ныклы нигез аның гәмәлгә ашасына ышаныч тудыра.

Ә КӘРАМУЛЛИН,

53 иче төзү-монтаж идарәсе начальнигы.

ТАНЫШ БУЛЫГЫЗ:

«Норлатнефть» НГДУсының «Дуслык» ярдәмчә хужалыгы механизаторлары Вәгийз Жирдизов, Рафаэль Исмагыйлов һәм Гариф Сиражетдинов.

Алар — жир язмышы, уңыш язмышы өчен төп жаваплы кешеләр, игенчеләр. Иртә язны басуда каршылап, жир эшкәртү, чәчү, чөчүлекләренә караудан башлана аларның игенчә хезмәте, урын-жыг, туңга сөрү, уңым чөчү, басуларга ашлама ташу кебек жаваплы чаралар белән ел әйләнәсенә давам итә. Механизаторлар жиргә гәжәп бирелгән, икмәккә тугрылык сайлаган хәлдә һәр төр техниканы — тракторны да, комбайнны да житештерүчән

файдаланып эшли беләләр. Фидакарлык, жаваплылык, намуслылык — аларның өчесендә дә халык билгеләгән төп сый-

фатлар, ә андый сыйфатлар һәрчак ышанычлыкны гарантиялиләр.

РӘСЕМДӘ: «Дуслык» ярдәмчә хужалыгы меха-

низаторлары В. Жирдизов, Р. Исмагыйлов, Г. Сиражетдинов.

Н. Азизов фотосы.

ли? Акча кислородын кискәч, ул икътисадның үзәннән-үзе базар икътисадына әйләнүен көтәргә мөмкинме? Мондый дәвалу алымы аны ул икътисадны я төмам буып ташлачак һәм без тагын хәрәбәләр өстендә калачакбыз, һәм мәсен яңадан эшли башларга тиеш булчакбыз.

Мәгънәсезлеккә нигезләнгән теория пробиркадагы кебек саф капиталистик, базар икътисады төзү шикелле тормыш белән бөртөрлө дә уртаклык булмаган мәгънәсез максатка житерми нишләсен? Бүгенгә көндә мондый икътисад бер генә ил дә юк, һәм бер генә ил дә андый икътисадка риза булмаячак. Чөнки көнбатышның күп тырышлык куйган хәзерге заман жәмгыяте Адам Смит, Маркс һәм Ленин белгән-

нән бик күпкә алга ките, күп төрлө реформалар кичәрдә, немец терминин куллансаң, «социаль базар хужалыгына» әйләнде. Кабинет кулланы торган модель буенча эшләгәндә андый жәмгыятә төзү мөмкин түгел.

„БЭМ ПРАКТИКА

Гайдар һәм аның командасы бернәрсә дә уйлап тапмаганы күпләр белми. Чит илдә алар теориясен генә түгел, гәмәли рецептларын да алдылар. Болар — өченчә илләр өчен халыкка валюта фонды (ХВФ) эшләгән «структур жайлашу» һәм «сакчылык режимы» программасы. Ул әлегә илләрдән бурычларын тизрәк кайтарып алу максатында эшләнгән иде.

Бу модель инде егерме елдан артык кулланыла. Көнбатыш банкларына аның фйдасы зур булды

(1982—1990 елларда алар өченчә илләрдән процент рәвешендә генә дә 700 миллиард доллардан күбрәк акча алдылар. ХВФ фонды күрсәтмәләрен үтәүчеләрен хәле тагы да мөшкәлләнде.

Моны раслау өчен Америка экономисты Сюзан Джордж ханым 1991 ел азагында Нобель лауреатларының 90 нчы юбилей симпозиумында ясаган докладна таянырга теләм. Бәйләренә «дәреслеген» төзмин итү өчен — ә бу исә ХВФ сәясәтендә иң төп нәрсә — кулланучыларга субсидияләренә бетерергә кушыла, хәтта нәүдәлек куллану тоткарлап торган субсидияләренә дә бетерергә төкмәдим ителә, ди ул. Бәйлә, кешеләренә нәү менә түләү мөмкинлегә калмаган минутта, буй

житмәс дәрәжәгә күтәрелә. Импорт «либеральләштерелә», кибетләр төвар белән тула, тик аларны сатып алып кеше генә калмый. «Структур яраклаштыру» программасы шулай ук житештерүне үстерү мөмкинлекләрен дә килсә.

ХВФ сәясәтенә өченчә илләрдә уңышсызлыкка очравын исбатлау өчен С. Джордж икътисады хезмәттәшлек һәм үсеш бешмасының рәсми мәгълүматларын китерә. Урын булмаганлыктан аның таблицааларын монда бәйнә итмим. Ул ясаган нәтижә мондый: бу сәясәт хәерчеләкнең үсүенә, икътисадның жимерелүенә, ике дистәдән артык илдә ХВФга каршы баш күтәргәргә китерде, меңнәрчә кеше гарип калды, иркеңнән мөхрүм ителде, үтәрелде. Ә ул сәясәт автор-

лары «үз өйләрендә тыныч кына яшәп яталар, намуслары саф-пакъ дип саныйлар». (Сүз уңаендә әйткә, ул авторлар арасында Россия кабинетының киңәшчеләре дә бар. Мәселән, Америка профессоры Джеффри Сакс шуларның берсе).

Польшадагы «шок терапиясе» төжрибәсе дә гыйбрәтле. Аның ике өлкә иомтагына ил президенты Лех Валенса болан бешмасының рәсми мәгълүмәтләрен китерә. «Без һәм мәбез, шул исәптән дин үзәм дә, күп ялгышлар жибәрдек. Без революция ясадык, әмма илне ничек идарә итәргә тиешлек турында бөтенләй хәбәрлар түгел идек. Бернәрсә белән дә икәпәләнми башладык. Моны аңларга, бөтен начар нәрсәне төзәтәргә кирәк. Шушы уңайдан Польша экономисты Тадеуш Ковалик фикерен

китерергә теләм. Ул биел апрель аенда Стокгольмда ясаган докладында: халыкка реформаларны көтәп тагарга ярамый, алар халыкның ризалыгын тәләп итә, дигән иде. «Социаль-икътисады сәясәтне тамырдан үзгәртми торып, аеруча мөһим социаль төркөм өкәлләре белән сөйләшүләрдән башка, ди Ковалик, жә мәгънәгәчәлеккә кирәкле реформаларны якынында ирешеп булмаячак.» Ул формашка ашырыла торган программага алмаш (альтернатива) юк дигән формуланың нигезсез булуын әйтә. «Кешеләргә альтернативадан мөхрүм иткәндә, алар үзләрен күптән түгелгә үткәннән искә төшерәләр.» — ди. Уйланырлык нәрсә бар монда! (Дәвам, Ахыры аччә биттә).

Реформа: өметләр акланмады

НИШЛӘРГӘ?

Бу сорауга бүген җавап бирүе үткән елгыдан кыенрак. Бик күпкә кыенрак. Хуҗалыкны җимерү бик каты барды бит.

Минемчә, нәтижә ясау өчен тагын да катырак җимерергә, нәрсәдер көтәргә кирәкми: кискен кризистан котылу һәм базар икътисады төзү бу өлкәдәге сәясәтне тамырдан үзгәртми торып мөмкин түгел. Ул сәясәт һәм аны торыштыра алыучы «команда» нинди булырга тиештер, анысын әйтергә батырлыгым җитми. Тик бер гомуми фикер әйтергә җөрәят итәм. Гайдар сәясәтенә булган күпсанлы тәнкыйть сүзләре арасында уннарның консерватив платформасына да каршы куярлык аңлаешлы дөмәратив альтернатива тәкъдим ителгән булмады. Ул хөкүмәтне тәнкыйтьләнү өлкәсендәге капма-каршы фикерләргә аерылды. Кемнең-кем икән аңлау ярдәм итәрдәй, монетаризмга мөһабәт итүчеләргә үзләренә каршы чыгучыларны реформа дошманнары дип атау мөмкинлегеңнән мөһрүм итәргә альтернатива булырга тиеш иде. Дорес. Явлинский, Петроков, Богомолов, Яременко һәм башка галимнәреннән шулай ук кайбер сәясәт һәм хуҗалык эшлеклеләреннән чыгышларында ул күрә башлады инде. Менә шуларны конкрет бер программага айландыра иде. Шушы уңайдан алдарак искә алынган Польша экономисты фикереңә игътибарны җәлеп итәргә телім. Халыкка «бәхетле килчәккә» большевикларча көчлән тагарга ярый. Аның фикерең, теләгән үз өстенән яңа тәҗрибәләр ясатырга әзерлеген исәпкә алырга кирәк. Кабинет үзүен һәм чит илләрдән сайлап алган фикердәш «киңәшчеләрен» генә тыңлап калмаса, бәлки «башкача фикер йөртүчеләргә дә үз-үзен һәм чит ил белгечләренә дә, промышленность, авыл хуҗалыгы, өлкәләр һәм автономияләр вәкилләренә дә, сәясәт партияләре һәм иҗтимагый хәрәкәт җитәкчеләренә дә колак салырга тиеш. Шулай ук вакытта халыкара тәҗрибә, ХВФ күрсәтмәләренә суыкларча иярергә теләмичә үз ақыллары белән уңышка ирешкән — Тын Океан илләре, суыштан соңгы Япония, «Независимая газета»,

Кытай (Гайдарның аларга кул селтәве һич тә урынлы түгел), Аргентина, Мексика һәм башкалар тәҗрибәсе дә исәпкә алынырга тиеш.

Минемчә, бик күпләр үз алдына ни өчен Гайдар концепциясе болай тиз кабул ителде икән, дигән сорау куйганы бардыр. Ни өчен илнең шактый сак эш йөртүче җитәкчеләге теория өлкәсендә артык ялтырамаган, эш тәҗрибәле гомумән нуль дәрәҗәсендә булган кешеләр төркеменә бәхәсләшкән һәм тикшереп-нитеп тормастан ышанды икән?

Бу сорауларга мин бары тик бер генә җавап таба алдым. Җитәкчелек үз башына, бу төркем тәкъдим иткән концепция дөньядагы икътисади фикернең эрсен генә туплаган, кешелек дөньясының икътисад өлкәсендә уңышка ирешкән өлешенә тәҗрибәсән гомумиләштергән, дигән ялгыш уйны сөндөргән.

Моның сәбәбе бар. ХВФына һәм аның экспертларына артык зур ихтирам күрсәтү белән беррәттән, көнбатыш хөкүмәтләренә байтагының каршы Мәскәүдә Гайдар кабинеты идеяләрен хуплау рәвешендә кабул ителде. Моның өчен дигез җитәрлек булгандырмы, әйтә алмыйм. Күрәсен, көнбатыш эшелләренә яңа команданың яшьлегенә һәм тәҗрибәсизлегенә ошагандыр. Әмма искәртеп әйтә алам: Көнбатышта Гайдар реформаларына бердәм караш һичкайчан булмады. Күпсанлы мисалларның икесе генә китерим. Беренчесе — Американың «Уолл-стрит джорнал» газетасы фикере: «Буш администрациясе ХВФ рецентлары Россиягә дәрәҗәләр тәҗрибә итмәвен аңлай башлады». Икенчесе — бешелның сентябрда Американың шактый зур йогынтылы уртача консерватив «Ю. С. Ньюс энд Уорлд рипорт» атиалыгы баш редакторы М. Зуккерман язды. Ул үз журналында болай диде: «Адам Смитның Көнбатыштагы бик күп икътисадчылар үткән күрәнмә куллары» Россияне азат итми, Алар аны буалар гына... Россиядә саф базар мөнәсәбәтләре кергәнә таләп итү, бүген ачыкланганча, водолазны декомпрессиясез генә су өстенә күтәргәнә үгетләнү белән бер үк».

Учредительлар: редакциянең хезмәт коллективы һәм халык депутатларының Октябрь районы Советы.

Газетаның басылу сыйфаты турында типография директорына түбәндәге телефон белән мөрәҗәгать итәргә: 2-10-54.

Редакциянең адресы: 423000, Норлат шәһәре, К. Маркс урамы, 19. Телефоннар: мөхәррир 2-12-14, 2-22-81; мөхәррир урынбасары һәм Советлар торышы бүлгә 2-10-44, рус теленә тәрҗемә итү буенча мөхәррир урынбасары 2-14-16, чуваш теленә тәрҗемә итү буенча мөхәррир урынбасары 2-15-63; авыл хуҗалыгы бүлгә 2-10-44; яңалыklar һәм промышленность бүлгә 2-22-51, җаваплы секретарь, хатлар, массалаф белән эшләү, радиоташтырулар бүлгә, бухгалтерия һәм реклама бүлгә 2-18-67; фотокорреспондент 2-15-63.

Газетаны Фидания ХӘЙРЕТДИНОВА җыйды. Нина ТОЛМАЧЕВА верстка ясады, Наташа ЛУКОЯНОВА басты. Корректор — Зөлфия ВӘЛИЕВА. Күләме — 1 басма табак.

Газетада язмалары басылган авторларның фикерләре бу әле редакция фикере дигән сүз түгел.

«Дуслык» газетасы атнаның сишәмбе, пәнҗешәмбе, шимбә көннәрендә чыга һәм рус, чуваш телләренә тәрҗемә ителә. Татарстан Республикасы информация һәм матбугат Министрлыгының Норлат-Октябрь типографиясе.

Тираж 3751. Заказ 147.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

- ШИМБӘ 12 ДЕКАБРЬ ТАТАРСТАН КАНАЛЫ**
7.00—8.00 Чулпан. Информацион-музыкаль программа.
18.35 «Бергәләп өйрәник».
19.00 Татарстан.
19.30 «Ямьле Мишә буйлары...» Саба районы халык талантларының иҗат концерты.
20.25 Әлли-бәлли-бәү.
20.30 Концертның дөвәмы.
21.55 Тапшырулар программасы.
ОСТАНКИНО КАНАЛЫ
7.00 Яңалыklar.
7.20 Иртәнге гимнастика.
7.30 Эшлекле кешенең шимбә иртәсе.
8.30 «Спортшанс».
9.00 «Марафон-15» — пәниләргә.
9.25 Экология күзәтү.
9.40 «Үзәң үзәң ярдәм ит».
10.10 «Шимбә саен автограф».
10.40 «Авиакосмик самол».
10.55 Гади дә, гаҗәп тә.
11.25 «Дело».
11.35 «Музыкаль киоск».
12.05 «Христос һәм Антхрист». Фильм-спектакль.
14.20 «Сайлау иреге». 4 нче тапшыру.
15.00 Яңалыklar.
15.20 Теннис. «Зур шлем» кубогы.
15.50 «Хоттабыч карт». Нефис фильм.
17.20 «АВВГД ЛТД» телесериалы. 8 нче серия. «Мәхәббәт һәм кредит».
17.50 «Кызыл квадрат».
18.30 А. Миндадзе һәм В. Абдрашитов фильмнары. «Ялчы».
20.45 «Тыныч йокы, пәниләр».
21.00 Яңалыklar.
21.40 «Нәрсә? Кайда? Кайчан?»
22.45 «Аншлаг. Аншлаг» Владимир Винокур.
00.00 Яңалыklar.
00.20 Теннис. «Зур шлем» кубогы. Ярымфинал.

- «РОССИЯ» КАНАЛЫ**
8.00 Хәбәрләр.
8.25 Баскетбол күзәтү.
8.55 «Германия юллари».
9.10 «ТВ-ателье».
10.00 «Плюс үнбер» видеоканалы.
12.00 «Адымнар».
12.40 Мультфильм.

- 00.30 «Ад либитум».
01.00 «Пани Мария» Нефис фильм.

- ЯКШӘМБЕ 13 ДЕКАБРЬ ТАТАРСТАН КАНАЛЫ**
7.00—8.00 Чулпан. Информацион-музыкаль программа.
17.20 Мультфильм.

- 11.00 Иртәнге йолдыз.
11.50 «Пи» билгесе астында.
12.30 «Кара гүзәлкәй мажаралары». 22 нче серия.
12.55 «Яна буын сайлы».
13.30 Мультфильм.
13.40 Док. фильм.
14.30 «Соло».
15.00 Яңалыklar.
15.20 «Турь эфирда диалог».
16.00 «Сәяхәтчеләр клубы».
17.00 «Панорама».
17.40 «Телелогия».
17.55 «Уолт Дисней тәҗрибә итә...»
18.45 Яңалыklar.
20.00 «Котырыңган автбус». Нефис фильм.
21.45 Мәскәүнең мультпарады.
22.00 «Нәтиҗәләр».
23.00 Теннис. «Зур шлем» кубогы. Финал.
00.00 Яңалыklar.
00.20 «Видеодром».
«РОССИЯ» КАНАЛЫ
8.00 Хәбәрләр.
8.25 Спорт дөньясы «Жиллет» фирмасы күз алдында.
9.40 «Ключ» программасы.
10.10 «Алты сүт».
10.30 «Королевскотга мажаралар». Мультфильм.
16 нчы серия.
11.00 «Аты-баты...»
12.00 «Өйгә озун юл». Б. Гребенчиков. Документаль фильм.
13.30 «Уңышлар зигзагы». Сайлап алу туры.
13.40 «Крестьян мәсьәләсе».
14.00 «Хәбәрләр».
14.35 «Утрау». Режиссер Д. И. Карасин.
15.20 Англиянең Букер премиясе.
16.10 «Познер һәм Донахью».
16.40 «Америка йолдызлары».
17.10 «Хайваннар дөньясында».
22.00 Телевизион тикшерүләр бюросы.
23.00 Хәбәрләр.
23.15 «Спорт каруселе».
23.30 «Мисс Мира-92».

Әй, чабабыз чанада. С. Майстер фотосы.

- 12.55 «Олег Яиченко».
13.40 «Крестьян мәсьәләсе».
14.00 Хәбәрләр.
14.20 «Карьера».
15.20 «Пилигрим».
16.20 «Отышлы дама».
16.55 «Иксезчиксез футбол».
17.50 «Абзац».
18.20 Парламент хәбәрчесе.
20.30 «Җа-би-гасы». Нефис фильм.
21.50 Өлкәннәр өчен мультфильм.
22.00 «Контрастлар».
22.40 «Репортер».
23.00 «Хәбәрләр».
23.25 «Спорт каруселе»
23.30 «Ассорти».
00.00 «А» программасы.

- 17.30 Кинореклама.
17.40 «Авыл сәхифәләре».
18.40 Композитор Мансур Мозаффаровның тууына 90 ел тулуга багышланган кичә.
20.05 Әлли-бәлли-бәү.
20.15 Тапшырулар программасы.
ОСТАНКИНО КАНАЛЫ
7.00 «Рухи көч сәгәте».
8.00 «Спортлото» тиражы.
8.15 Халык көйләре.
8.30 Футбол. Континентара кубок. «Сан-Пауло» (Бразилия) — «Барселона» (Испания).
10.00 «Иртә таңнан».
10.30 «Бар да өйдә чанта».

КОТЛЫЙБЫЗ!

Чулпан авылында яшәүче сөекле әниебез Динә Васыйл кызы **МОТЫГУЛЛИНА**ның туган көне. Без аны бу көн белән кайнар котлайбыз, исәнлек-саулык, ак бәхетләр, озын гомер телибез.

Син булганга әни без бәхетле! Синәң белән якты көнебез, Безнең белән син дә бәхетле бул, Сәләмәтлек сиңа телибез.

БАЛАЛАРЫ, ОНЫКЛАРЫ.

Мөхәррир урынбасары **Р. З. АЙЗАТУЛЛИН**